

TEŽJA MESTA IZ SLOVENSKEGA BESEDOTVORJA*

(Na primeru slovenskega izrazja zanj)

0 Svojemu današnjemu nastopu sem dal, naprošen za kako aktualno temo, naslov Težja mesta itd., prvotno res nameravajoč govoriti o tistem, kar je v besedotvorju zares teoretično težje.¹ Ker pa gre tu za shod predvsem praktičnih razširjevalcev znanja o slovenskem knjižnem jeziku (najsí bo v višji osnovni ali t. i. usmerjeni srednji šoli), sem si ogledal besedotvorni nauk, ki ga je od l. 1983, ko je izšel Slovenski jezik II, Učbenik,² oznanjal naš srednješolski učitelj vedoželjni usmerjeni mladini. Mislim na poglavje Besedotvorje,³ katerega zadnji dve strani pod naslovom Vaje prinašata le vprašanja za predhodnih 16 strani.

1 In kakšen je rezultat tega kritičnega pregleda?

Moram že reči, da naravnost katastrofalen, čeprav so avtorji učbenika dva univerzitetna učitelja (J. Dular in B. Pogorelec), predavateljica (ali kaj) pedagoške fakultete iz Maribora (M. Kolar) in profesorica srednje šole (R. Kirn). Marsičemu graje vrednemu ni nič pomagalo (ali celo nasprotno), da je »redakcijo opravila Breda Pogorelec« in da so »rokopis pregledali Mihael Glavan, prof., Tine Logar, prof. in Marta Vozlič, prof.«.

2 Sedaj, ko sem tu izrekel kar nekaj kritičnih pripomb, mi jih je treba tudi podpreti.

2.1 Uvodoma naj povem, da učbenik prevzema teorijo tvorjenja besed, kakor sem jo razvil v dveh, treh razpravah,⁴ praktično uporabil pa v SS 1976,² 1984. Tvorba se tu obravnava kot postopek, katerega dejanja usmerjajo povelja (obvezna navodila), kaj in kdaj je treba kaj napraviti. To je t. i. a l g o r i t e m t v o r j e n j a ; ta ima pri meni 6 korakov, ki tvorečega od besedotvorne besedne zveze (t. i. govorne podstave, 1. korak) pripeljejo do nove besede, tvorjenke (6. korak). V starejši fazi sem *korake* imenoval »stopnje« in SJ II si je izbral ta izraz namesto boljšega korak (glede prevzema algoritma prim. zlasti SJ II, 106–107). Teh enotnih 6 korakov pa so avtorji razdelili na 2 × 3, tj. na 1 a, b, c ozi. 2 a, b, c, pri tem pa na drugo mesto postavili 3. korak, na 3. pa drugega, tako da imamo:

SJ II	SS 1976
1. a) večkrat kaj razbiti	(1)
b) razbiti	(3)
c) -ja-	(2)
2. a) razbi-	(4)
b) razbij-ja-ti	(5)
c) (razbijati)	(6)

* Referat na zborovanju slovenskih slavistov oktobra 1987 v Bohinjski Bistrici.

¹ Kakor npr. kdaj se lahko zlaga, število naglasov pri zloženkah in sklopih, tonemski naglas, naglas v besedni družini.

² ZO, Maribor, 158 str.; avtorji J. Dular, R. Kirn, M. Kolar, B. Pogorelec.

³ V kazalu Besedotvorja, 101–118.

⁴ Besedotvorna teorija, SRL 24 (1976), 163–177; Teorija besedotvornega algoritma, SRL 28 (1980), 141–157; Sestavljenke in izpeljanke iz predložne/proklitične podstave, SRL 21 (1973), 105–112.

Pri tem je v SJ II veliko napak in nepotrebnih preimenovanj stvari. Poglejmo si poimenovanje za prvi korak. Jaz imenujem besedno zvezo, iz katere napravimo novo besedo, »govorna podstava«, npr. *majhna miza* za tvorjenko *mizica*. SJ II je to preimenoval v »skladenjska podstava«, kar je napačno. Govorna podstava namreč pomeni, da gre za iztržek iz govora (besedila), ki ima svojo skladenjsko zvezo (konkretno = SZ → Prid + Sam), zaseden pa je ta skladenjski vzorec tudi s čisto konkretnimi besedami: *majhna miza* in *slovenska govorica* imata isto skladenjsko podstavo, a besedo *mizica* oz. *slovenščina* dobim le iz konkretne govorne podstave; samo v govorni podstavi je vsebovan tudi tisti pomen, ki ga potem ima tudi tvorjenka.⁵

Za naše avtorje torej ne velja pravilo, da že poimenovanega brez potrebe ne imenuješ drugače, še zlasti ne – napačno. Tudi drugega dotlej že danega brez potrebe ne spreminjajmo. Tu mislim konkretno na zaporedje drugega in tretjega algoritemskega koraka.

Naj tudi tu dokažem pravilnost svoje odločitve, da na podlagi govorne podstave najprej izberemo obrazilo, šele nato pa besedo za določeno podstavo tvorjenke, ne pa narobe. Vzemimo spet govorni podstavi z istim skladenjskim vzorcem, tj. samostalniško besedno zvezo z levim prilastkom:, npr. *majhna miza* in *višji kuhar*. Kakor sem pokazal v svojih razpravah, mi pomenskost prilastka narekuje izbiro besedotvorne vrste: v prvem primeru bom zato izbral izpeljavo, pri drugi podstavi pa sestavo, tj. skladno z vrstnim pomenom 'majhen' izberem priponsko obrazilo *-ica*, medtem ko vrstnemu pomenu 'višji' ustreza naglašeno predponsko obrazilo *nād-*. – Katera pomenskost pa je ta, ki nam to narekuje? Če imamo prvo za nezaznamovano, za drugo lahko rečemo, da obsega pojmovnost koordinatnega sestava, tj. izraze kot *višji*, *nižji*, (*srednji*); *prejšnji*, *sočasni*, *poznejši*; *pozitivni*, *negativni*; *poprej*, *naknadno*, *istočasno*; *enako*, *nasprotno* ipd. Torej na podlagi analize sestavin govorne podstave ob isti skladenjski podstavi (tj. ob istem skladenjskem vzorcu) najprej izberem obrazilo in s tem besedotvorno vrsto, šele nato pa preostali, tj. nepoobraziljeni del govorne podstave odločim za nadaljnji besedotvorni postopek.

Pri tretjem koraku bom pravilno postopal le, če sem si pravilno določil govorno podstavo. V našem učbeniku je glede tega neustreznosti na vsakem koraku. Za tvorjenko *razbijati* je prava podstava ne 'večkrat kaj razbiti', saj *razbijati* ne pomeni le 'večkrat razbiti' (*kaj* je vezljivostni predmet in ne spada v besedotvorno podstavo), ampak tudi 'biti pri tem, da razbiješ', saj nedovršnost ni drugega kot pripisovanje neomejenosti v trajanju. Čisto narobe je tudi podstava *s težavo si utirati pot (sebe prebijati)* za tvorjenko *prebiti se*. Iz *prebiti se se dela prebijati se*, ne narobe (t. i. vektorska smer), obratni primeri so kaj redki.

2.2 Ker smo že pri besedotvornih vrstah: zakaj ne rabiti tega izraza, ampak je »treba« vpeljati izraz »način«? Spet nedisciplinarnost in samovoljnost v izrazju (kakor je nepotrebno *izpeljavanje* namesto *izpeljava*, kar se je splošno rabilo doslej, prim. Breznik, slovnica štirih, Toporišič).

2.3 Kolikor smo videli iz doslejšnje obravnave, avtorji svoje besedotvorne teorije nimajo, tradicionalno pa svojevoljno spreminjajo. Pri tem je posebej zanimivo dejstvo,

⁵ Prim. tudi enako skladenjsko podstavo *majhna miza* in *višji učitelj*, a različen besednovrstni postopek pri tvorjenkah iz njih, saj nam na podlagi pomena prilastkovne besede iz prvega nastaja t. i. izpeljanka (*mizica*), iz drugega sestavljenka (*nadučitelj*), možna pa je seveda tudi še zloženka, kakor v primeru *zobozdravnik* ob *zobar* (ob manjši konkretni obvestilnosti izpeljanke nasproti zloženki) h govorni podstavi *zdravnik za zobe*.

da to počno, čeprav tako rekoč nič besedotvornega niso pisali dotlej (v smislu izvirnosti še posebej ne).⁶

2.4 To si lahko preverimo tudi ob teoriji besedotvornega obrazila. Medtem ko sam menim (v skladu z izročilom), da sta osnovna pojma pri tvorjenki njena p o d s t a v a in (besedotvorno) o b r a z i l o , ki je lahko eno- ali večdelno (enodelno npr. v *mizica*, *nadkuhar*, *živinozdravnik*, *razbiti se* – dvodelno v *dobrosrčen*), govorijo avtorji pri slednjem o »dveh različnih obrazilih« (104), pa še ob napačnem ali slabem primeru *polj-e-del-ski*, kjer gre prej za t. i. izmenično izpeljavo, tj. za zamenjavo enodelnega priponskega obrazila *-c(i) s -ski*, kakor v primeru *Slovenci – slovenski*. Poleg tega naj bi bilo tudi zlaganje »mešani besedotvorni način«, kar ni dobro: za primere kot *živinozdravnik* proti *debelokljun* je prav reči, da imajo eno- oz. dvodelno obrazilo. Uvajati za medpono poleg izraza »vezni samoglasnik« še »vezni glasovi«, pa je spet čisto nesmiselno: znanost (in veda) vendar mora težiti k čistosti in gospodarnosti v poimenovanjih. Zakaj se tu naši avtorji izogibajo izraza *popona* (*postfiks*), meni seveda ostaja skrivnost. (Primer zanjo bi bil *se* v npr. *razbiti se*.)

2.5 V razpravljanju o besedotvorju se tudi v naši knjigi pojavlja beseda morfem. Vse se tako zdi, da ta pojem našim besedotvorcem ni dobro znan, tj. da ga napačno pojmujejo.

Nam navadnim strokovnjakom, ki ne moremo več pisati učbenikov za naše šole, je morfem najmanjša pomenska enota z ustrezno glasovno množico (ta pa je lahko kdaj tudi ničta). Na primer: *mizica* ima tri morfeme in torej tri pomenonosne glasovne (črkovne) množice: *miz-* 'določena predmetnost', *-ic-* 'majhnost/ljubkost' in *-a* 'im. ed. ž. spola'), če ostanemo pri preprostem primeru; ali *starø* (primer s prazno glasovno množico kot morfemom za im. ed. m. spola).

V besedotvorju SJ II pa se morfem imenujeta tudi podstava tvorjenke in obrazilo tvorjenke, kar je sicer res za primere kot *lep-ó < na lep način*, ne pa tudi za prislov *brezciljno*, ki (102) nikakor ni napravljen iz dveh morfemov, namreč iz *brezcilj-* in *-no* (s podstavama »brez vsakršnih ciljev oz. brez ciljev«), ampak je to iz pridevniške večmorfemske (ambiali ali večmorfne) podstave *brez-cilj-n-* + *-o*, to pa ima resnično govorno podstavo *na brezciljni način*. Torej spet beg iz pravilnosti in iz izročila v napako in voluntarizem, v ustvarjanje sveta po svoji podobi. Da je to, o čemer govorim, vse preveč res, prim. poved s str. 101: »Pomensko jedro in obrazilo sta besedotvorna morfema.«

Da našim besedotvorcem in njihovim recenzentom pojem morfema nikakor ni jasen, nam razodeni še naslednji primer. Na str. 106 v Pomni beremo naslednjo poved: »Včasih dodajamo nove pripone priponam (sestavljene pripone); tako tvorimo na primer iz dovršnih glagolov nedovršne (*razbiti > razbijati*).« Prav neverjetno: *-i-* v *razbiti* naj bi bil pripona, ko je vendar del korena (in torej tudi *-ija-* v *razbijati* ni »sestavljena pripona«). Za primere kot *okopavati*, kjer res imamo večmorfemsko pripono (nedovrševalno *-va-* ob prvotni *-a-*) bi prav rekli dvomorfemska pripona (drugo bi lahko imenovali tudi *nedovršnostna*).

2.6 Naj v zvezi z morfemi omenim še en primer: ali imamo *priponsko obrazilo -išče, -lišče* ali *-šče*? (108) Primer *kosišče – zbirališče*: pravilni odgovor na zastavljeno vprašanje je seveda, da imamo eno samo priponsko obrazilo, namreč *-išče*, »pritikamo« pa ga podstavi na osnovni (tematični) samoglasnik ali pa na tako podstavo, podaljšano z *-l-*; v prvem primeru vzglasni samoglasnik priponskega obrazila *-išče* izvrže predhodni os-

⁶ Pri B. Pogorelec bi tu lahko navedli članek *Brez* v sestavi: *Brezpomemben : nepomemben*. Izpeljanke in sestavljenke, JiS 16 (1970/71), 7, 224-228 + ovitek.

novni samoglasnik (prim. *plesa-išče, sede-išče, kuri-išče, parkira-išče* > *plesišče, sedišče, kurišče, parkirišče*), sicer pa se podstavi pridruži brez težav (*smetišče, stojišče, zbirališče*).⁷

2.7 Po tem izletu v goščavo morfemskih nejasnosti se vrnimo k algoritmu, in sicer k njegovemu 4. koraku. Tu naši besedotvorci (kakor tudi v koraku 5 in 6) izročilo spoštujejo in govorijo o »odvzemanju morfemov, ki izražajo slovnične lastnosti« (107); prim. še »jim odvzamemo slovnične lastnosti« (110); le da bi mi tu pričakovali tudi kak primer za odvzem česa več kot le pregibala: oblikospreminjevalnega (*roka* > *rok-*) ali oblikotvornega (*razbiti* > *razbi-*), tj. npr. odvzem imenske pripone (*težki* > *tež-*) za tvorjenko *teža* oz. *težji, težina*, ali *samostalni* > *samostal-* za glagol *posamostaliti*.

2.8 K 5. koraku algoritma, ki predvideva sestavo besedotvorne podstave in obrazila, nimam pripomb, saj tu avtorji besedotvorja sledijo prvotni teoriji, pač pa je to in ono mogoče pripomniti k 6. koraku, tj. (v moji ubeseditvi) k »odpravi šiva in k premenam glasovja in naglasa«. Tu naši slovničarji namesto o *šivu* govorijo o *stiku*, kar je gotovo slabše (prim. 107: »e) Uredimo nova glasovna razmerja (premene), če tako zahtevajo pravila morfemskega stika.«) Tako se za nasprotje tipa *ročica* – *rokica* pravi, da se tu »ne premenjuje -k v -č«. – Tu so naši novotarji uvedli napačni predlog *v* namesto predloga *z*. Izraz *premena* sem uvedel za mednarodno *alternacija/alternirati* (ta pojem je nasproti pojmu *prehajanje/postajanje* zlasti poudaril J. Baudouin de Courtenay): z enočasijskega (sinhron.) stališča namreč *k* ne preide v *č*, ampak se samo zamenja (»premeni«) s *č*, zato taka formulacija, kakor jo imamo v SJ II spet samo vrača zmedo, ki sem jo grajal že v SS 1956 pred 30 leti. Tega napačnega gledanja na stvari se navzamejo tudi naši študenti in se zelo težko posloviyo od njega. – Napak pri premenah podstave v 6. koraku je sicer še precej, naglasne preмене pa sploh niso obdelane prav (kolikor sploh so).

2.9 Naj se ob koncu dotaknem še p o m e n s k e s t r a n i tvorjenk. (Če že pustim ob strani vprašanje besednovrstnosti pri podstavi tvorjenke, tj. da je tvorjenka besednovrstno enaka podstavi: pri tvorbi samostalnikov iz samostalniške, pri pridevniki iz pridevniške, pri glagolih iz glagolske itd.) S tega stališča bi torej pri tvorbi samostalnika pričakovali, da bo primerom s samostalniško podstavo (*gozdar*) takoj sledil tip s predložno samostalniško podstavo (*brezdomec*), še pred samostalniško podstavo pa z glagolsko (*prevajalec*) in pridevniško (*zelenec*, pri meni: *sivec*), čisto na koncu torej pa šele primeri kot *vejevje* (modifikacija). Vse se zdi, da do zavesti naših besedotvorcev ni prodrlo spoznanje o navadni in modifikacijski izpeljavi: *čuvár gozda* > *gozdar* proti *májhen gozd* > *gozdič*, čeprav toliko govorijo o t. i. skladenjski podstavi. Besedotvorci SJ II torej na eni strani brez potrebe razdvajajo tipa *gozdar* in *brezdomec*, na drugi pa ne vidijo razlike med *gozdar* in *članstvo*.

2.10 Besedotvorni tipi pri izpeljavi samostalnikov. Nasproti mojim 6 pomenskim skupinam pri navadni izpeljavi in še eni pri modifikacijski (vrst modifikacij je več, npr. manjšalna, večalna, slabšalna, ljubkovalna, poudarjalna, skupnostna, individualizacijska) naši besedotvorci skušajo vso obravnavo spraviti v tri tipe (108): a) »nosilec stanja, delujoča oseba in podobno«, b) abstraktni pojem, c) »kraj, kjer kdo živi«. Pri tem imajo *gozdarja* za »nosilca stanja« (pri meni »opravkar« (nomen auctoris)), »po posebnem pomenskem postopku / . . . / tudi orodje«. Prav bi seveda bilo: 1. vršilec dejanja/nosilec poteka ali stanja, npr. *bralec, sedeči*; 2. vršilnik (vršilo) istega, npr. *izvijač*; 3. dejanje/stanje/potek, npr. *plavanje, sedenje, usihanje*; 4. konkretizirano dejanje, npr. *branje* v pomenu 'čtivo, bese-

⁷ Pri tem -l- gre verjetno za pripono, kakor jo imamo v *pojilo* 'mesto, kjer se kaj poji'.

dilo⁸; 5. mesto/prostor, npr. *plešišče* (J. Müller je tu dodal še okoliščino čas (za prim. zloženka *enakonočje*); 6. snov, npr. *strelivo*. In pri modifikacijah: *mizica*, *babura*, *mamica*, *knjižura*, *možak*, *članstvo*, *pšenička* (steblo) itd.

2.11 Povem naj npr. še, da tudi pojmovanje *sesta v lje n k* v SJ II ni čisto pravo, saj je bil jezikoslovni javnosti že predložen model, ki bi npr. tudi pri glagolu ločil besedotvorno sestavo od t. i. predložne (prav tu ali bolje: predslonske) tvorjenke, in ki se kaže tudi v naglasnem nasprotju tipa *nèumen – neumen*, *prèdnaročiti – predstaviti*⁸ (za kar se najdejo primeri v Riglerjevem naglaševanju v SSKJ).

2.12 Veliko je še drugih vprašanj, ki se pravemu strokovnjaku javljajo v zvezi s tem besedotvorjem v SJ II, npr. tudi vprašanje izpeljank in zloženek (včasih dvojna možnost), t. i. »ničta« priponska obrazila (ki so v resnici le »sklanjatvena«), izbira pravih ali lažjih primerov za ponazarjanje itd., še in še.

3 Na koncu se menda upravičeno vprašamo, zakaj je bilo treba avtorstvo teh učbenikov za srednjo šolo vzeti referentu, ki si je bil že pridobil določene izkušnje pri pisanju svojih učbenikov in pri številnih recenzijah rokopisov za učbenike? Je »družba« lahko ponosna na to svoje »veliko« dejanje v vodenju slovenističnih zadev? In drugič. Če že izbiramo slabše avtorje, zakaj jim ne damo vsaj dobrih recenzentov. Kaj končno znanstveno pomenijo pregledovalci,⁹ kakor so za to knjigo? Ne bi bilo bolj prav, da bi praktično (metodološko didaktično) recenzijo prevzel en sam človek, znanstveno pa vsaj kak znanstvenik? – Sicer pa je pri nas tudi v slavistiki tako: Naj psi še tako lajajo, karavana gre mirno naprej. Da bi ta karavana imela kako olajševalno okolnost, pa bi bilo treba vsaj objavljati ocene, če jih že ne bodo poslušali. Jezik in slovstvo v tem oziru zadnja leta niti malo ni opravljal te svoje dolžnosti.

Hvala bogu, poreko avtorji SJ II (in tisti, ki so jih za avtorje napravili).

4 Postskriptum avgusta 1988.

4.1 Besedotvorje je obravnavano tudi v Slovenskem jeziku 3 v okviru Besedoslovja.¹⁰ To besedotvorje je v primeri s SJ II veliko normalnejše, brez pravih napak, vendar tudi s pomanjkljivostmi. Med temi je npr. implicitna misel, kakor da povedkovnikov (ki so v tej knjigi prav tako prezrti – 18) ne bi tvorili še danes.

4.2 Večja napaka je, če se pri izpeljavi samostalnikov in različnih podstav (glagol, samostalnik, pridevnik) prvič brez potrebe katera pomen skupa izpušča (npr. ‚dejanje‘ pri glagolski podstavi); ali če se zamenjuje sorodnostno zaporedje (ko npr. glagolski ne sledi pridevniška podstava: *pisec – sivec*) ali če se ustvarja razlika v pomenskih skupinah, kjer imamo čisto vzporedje: tako pri pridevniški podstavi izglagolskemu *dvigalcu* ustreza *fevdalec*, *grelcu apnenec*, manjkajočemu dejanju lastnosti (*spanje* –

⁸ Prim. pri opombi 4 zadnji navedeni sestavek.

⁹ Prim. »Rokopis pregledali: Mihael Glavan, prof. – Tine Logar, prof. – Marta Vozlič, prof.; Redakcijo opravila: Breda Pogorelec.«

¹⁰ ZO, Maribor, ²1983 (tu navajano po 1985), str.16–24, avtor T. Korošec.

¹¹ O vzporednosti pomenskih skupin prim. moj sestavek *Izpeljava slovenskih samostalnikov*, *Linguistica* 15 (1975), 241–256, kjer so že opozorila tudi na povezanost pomenskih skupin 1 in 2 ter 3 in 4.

starost) itd. (V SJ 3 sta pri pridevniku samo 2 pomenski kategoriji namesto 6, pri samostalniški podstavi pa le 4 namesto šestih (vse str. 19).

Pri zlaganju (20) bi vendarle kazalo primere s samo medpono (kinodvorana) ločiti od tvorjenk z medpono in pripono (zobobol), paziti pa bi bilo povsod tudi bolj na naglase (*kontrólór, láhkoatlet*).

4.3 Pri sestavljanju (23) bi tudi tu kazalo ločiti prave sestavljenke (ki so dvonaglasne), npr. *prèdnaróčiti*, od tvorjenk s predslonko (ki imajo en sam naglas), npr. *pristópiti*, prvo z govorno podstavo poprej *naróčiti*, drugo *stopiti k*. Verjetno je tudi res, da se v teh primerih vid nedovršnega podstavnega glagola spremeni zmeraj, ne le »običajno« (n. m.). – Tudi pri sestavljanju pridevnikov ter pri tvorbi glagolov bi si želeli izhodišča v besedni zvezi. Pri tem bi bili posebej zanimivi primeri, kjer se podstavni predlog zamenja z drugim predponskim obrazilom (*stopiti k* > *pristópiti (k)*) v nasprotju z navadnimi primeri (*stopiti od* > *odstopiti*).

5 Seveda je vsega besedotvorja v SJ II in 3 vendarle precej manj, kakor ga je bilo v SKJ 2, posebno še, če pri SKJ upoštevamo še besedotvorje prevzetega (SKJ 4).

Jože Toporišič
Filozofska fakulteta
v Ljubljani

K ZGODOVINI SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA V SJ II^{1*}

0 Pred leti že sem s posredovanjem J. Dularja nekako prevzel obvezo, da kritično spregovorim o Slovenskem jeziku I in II¹ (SJ 3 in 4 takrat še nista obstajala), a obljubo sem začel spolnjevati šele lansko (1987.) leto, ko sem, naprošen za prispevek na slavističnem zborovanju v Boh. Bistrici, predlagal obravnavo besedotvorja (novejše zadeve), a sem ga, ko sem pregledal SJ I in II, pregledoval s stališča poimenovanj in pojmovanj ustreznih besedotvornih kategorij. Referat² sem letos (1988) oddal v natis Jeziku in slovstvu. Še decembra 1987 sem kritično obravnaval izrazje teh učbenikov, kolikor zadeva slovnico, ter ta referat oddal v natis v zborniku³ s tega simpozija. Tako prvi kakor drugi referat je pokazal prav hudo pojmovno zmedo in poimenovalno samovoljnost v izrazju, očitno posledico dejstva, da so se pisanja teh učbenikov lotili ljudje, ki za to nimajo potrebnega znanja.

Letos (1988) sem si zadal nalogo, da grem v tem pregledovanju stvari naprej, tj. da pregleдам vse, kar ti učbeniki prinašajo, saj očitno niso imeli nobenih resnih recenzentov, ki bi bili utegnili to in ono napačno v njih vendarle presteči, da bi tako (ti učbeniki) bili vsaj malo manj »luč, ki ne sveti«. – To delam zaradi tega, ker je vendar nedopustno, da bi se vsej naši srednješolski mladini postavljali temelji njihove jezikovne vednosti na smeti, torej niti ne na pesek, da o skalnih temeljih zgradbe sploh ne govorimo. Spoznal sem namreč, da tako nizke vědenjske ravni naši srednješolski učbeniki doslej niso poznali.

* Referat na zborovanju slovenskih slavistov oktobra 1988 v Mariboru.

¹ Slovenski jezik II, Učbenik, ZO Maribor, 1983, str. 5–42.

² Težja mesta iz slovenskega besedotvorja (Na primeru slovenskega izrazja zanj), 9 str. tipkopisa.

³ Stanovitnost izrazja (Ob učbenikih Slovenski jezik I in II), 23 str. tipkopisa.